

Cirkulärnr: 10:54  
Diariernr: 10/4116  
Handläggare: Anna Björklund  
Avdelning: Avdelningen för juridik  
Datum: 2010-09-01  
Mottagare: Gemensam kommunadministration  
Fastigheter  
Idrott/Fritid  
Grundskola  
Gymnasieskola  
Rubrik: Ett skärpt skadeståndsansvar för föräldrar

## CIRKULÄR 10:54

---

Gemensam kommunadministration  
Fastigheter  
Idrott/Fritid  
Grundskola  
Gymnasieskola

### Ett skärpt skadeståndsansvar för föräldrar

Genom ett antal ändringar i skadeståndslagen (1972:207), som trätt i kraft den 1 september 2010, skärps skadeståndsansvaret för föräldrar för vissa typer av skador som barnet orsakar genom brott. Syftet med lagändringarna är att tydliggöra föräldrarnas ansvar för sina barn. Lagstiftarens förhoppning är att ungdomsbrottsligheten härigenom kommer att minska.

#### Barns skadeståndsansvar

Den grundläggande regeln i 2 kap. 1 § skadeståndslagen att den som uppsåtligt eller av vårdslöshet vållar person- eller sakskada ska ersätta skadan gäller även när barn vållar skada. För barn finns dock en särskild begränsningsregel i 2 kap. 4 § samma lag som anger att den som vållar skada innan han eller hon har fyllt 18 år ska ersätta skadan i den mån det är skäligt med hänsyn till ålder och utveckling, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter. För barn som är yngre än tre till fyra år kommer något skadeståndsansvar över huvud taget inte i fråga. Ansvaret ökar sedan successivt med stigande ålder. Barn mellan femton och sjutton år har i princip fullt skadeståndsansvar. Vid rena olyckshändelser föreligger i normalfallet inte någon skadeståndsskyldighet.

#### Föräldrars ansvar för skada som barnet vållat

Utgångspunkten är att föräldrar inte ansvarar för sina barns skadeståndsskyldighet, vilket innebär att föräldrarna inte är skyldiga att ersätta den skadelidande trots att barnet inte kan betala skadeståndet. En vårdnadshavare är dock enligt 6 kap. 2 § föräldrabalken skyldig att genom uppsikt eller andra lämpliga åtgärder förhindra att barnet orsakar skada för annan. En vårdnadshavare som brustit i uppsikt över barnet kan anses ha varit vårdslös och därmed bli personligen skadeståndsskyldig för skada som barnet orsakat. Vårdnadshavarens skadeståndsansvar för sådana skador regleras inte i någon särskild lagregel utan följer av ovan nämnda regel i 2 kap. 1 § skadeståndslagen.

De nya reglerna i skadeståndslagen kompletterar det skadeståndsansvar som vårdnadshavare har till följd av bristande tillsyn. Innebörden av lagändringen är att en för-

älder som har vårdnaden om ett barn fortsättningsvis svarar för person- eller sakskada och skada genom kränkning som barnet vållar genom brott. Ansvaret förutsätter inte att föräldern varit vårdslös. Föräldrarnas ansvar är för varje skadehändelse begränsat till högst en femtedel av prisbasbeloppet (innevarande år cirka 8 500 kr). Står barnet under vårdnad av två föräldrar, gäller begränsningen för dem gemensamt. I undantagsfall kan skadeståndsansvaret komma att jämkas om detta framstår som uppenbart oskäligt. Särskilt förordnade vårdnadshavare omfattas inte av det utvidgade skadeståndsansvaret.

Störst betydelse torde de nya reglerna få när det gäller skador som uppkommer genom brott som begås av ungdomar mellan 15 och 17 år eftersom det i dessa fall kan bli aktuellt med åtal. Åklagaren - eller målsägandebiträdet om sådant förordnats - är skyldig att i samband med åtal för brott föra den skadelidandes talan baserad på det skärpta skadeståndsansvaret för föräldrar. Även personer under 15 år kan begå brott, men påföljd är då utesluten. I dessa fall torde det utvidgade ansvaret för föräldrar få mindre praktisk betydelse eftersom det åvilar den skadelidande att visa att den underåriga haft uppsåt eller i förekommande fall varit vårdslös.

För kommunernas och landstingens del innebär de nya reglerna en ökad möjlighet att i vissa fall, t.ex. då en underårig gjort sig skyldig till skadegörelse på kommunens eller landstingets egendom, rikta ett skadeståndskrav mot föräldrarna, vilket oftast inte varit möjligt tidigare.

Frågor med anledning av detta cirkulär ställs till förbundsjuristen Anna Björklund, tfn 08-452 79 71.

Sveriges Kommuner och Landsting  
Avdelningen för juridik

Germund Persson

Anna Björklund